

Simulatie

OGW

Deelnemershandleiding

OMSCHRIJVING VAN HET NIETSCHE-LYCEUM

Het is januari 2014 en u bent werkzaam bij het Nietzsche-Lyceum in Waagdam, een kleine provinciestad. De leeftijdsopbouw en het opleidingsniveau van de bevolking in Waagdam zijn vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Het Nietzsche-Lyceum is van oudsher een school met een zeer goede naam. De school behaalt al jaren voldoende opbrengsten bij het rendement onderbouw en bovenbouw. Het is een kleine school met rond de 400 leerlingen. Het onderwijs dat op de school wordt gegeven, is qua niveau vergelijkbaar met havo, maar de organisatie van het onderwijs is anders. De school kent een onderbouwperiode en een bovenbouwperiode. Pas aan het eind van de onderbouwperiode wordt gekeken of een leerling doorstroomt naar de bovenbouw.

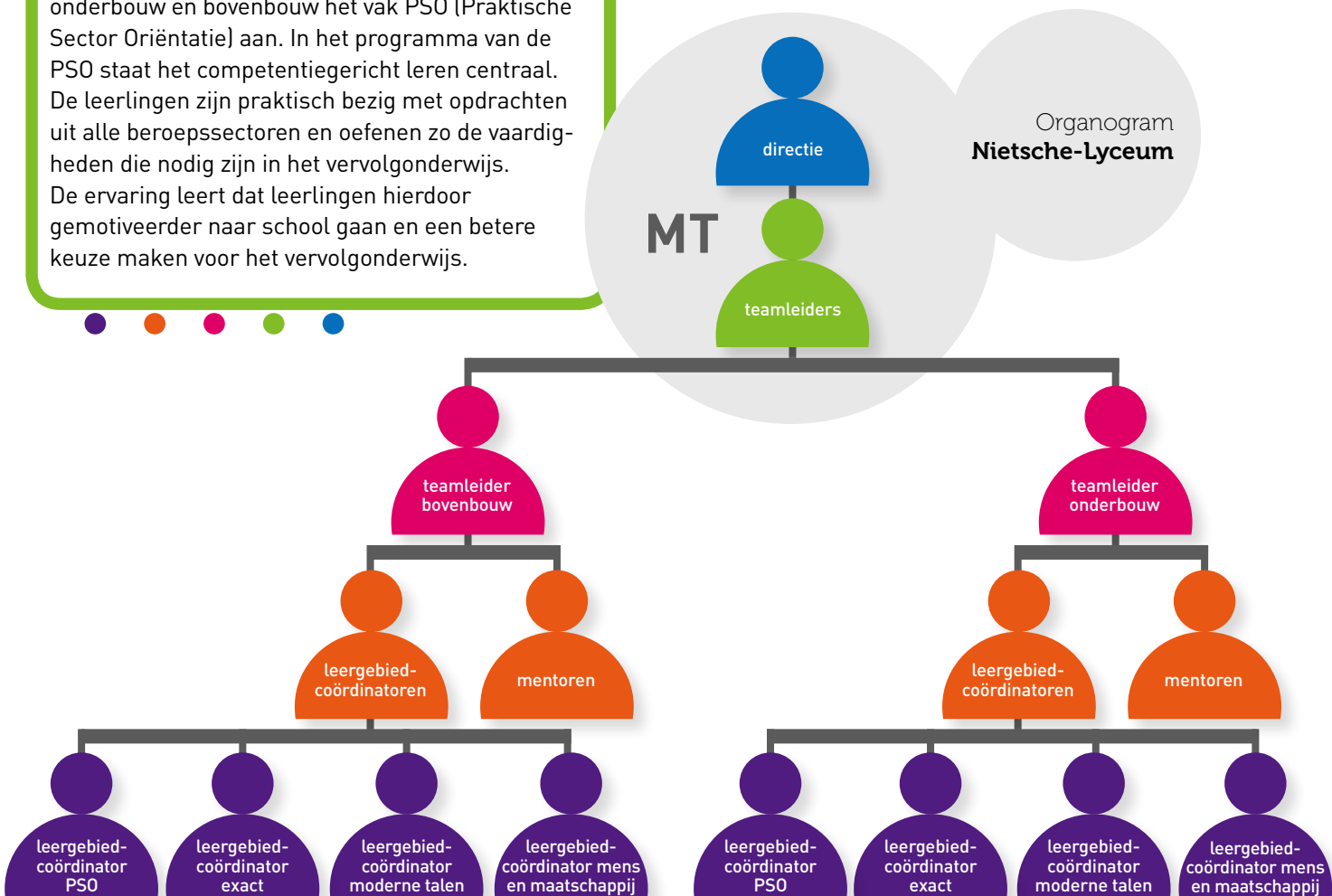
Vanwege de kleinschaligheid van de school, de goede naam en het feit dat het Nietzsche-Lyceum de enige school voor voortgezet onderwijs is in Waagdam, kent de school een brede instroom. Niet alleen leerlingen met havo-advies stromen in, maar ook leerlingen met een mavo- of een atheneum-advies. Veel leerlingen van het Nietzsche-Lyceum kiezen na hun eindexamen voor een vervolgopleiding in het mbo of hbo. Om de leerlingen daar goed op voor te bereiden, biedt de school in onderbouw en bovenbouw het vak PSO (Praktische Sector Oriëntatie) aan. In het programma van de PSO staat het competentiegericht leren centraal. De leerlingen zijn praktisch bezig met opdrachten uit alle beroepssectoren en oefenen zo de vaardigheden die nodig zijn in het vervolgonderwijs. De ervaring leert dat leerlingen hierdoor gemotiveerder naar school gaan en een betere keuze maken voor het vervolgonderwijs.

ORGANISATIE VAN DE SCHOOL

Het CvB heeft de dagelijkse leiding over de school gedelegeerd aan het MT. Het MT bestaat uit de directieleden en de teamleiders onderbouw en bovenbouw. Het Nietzsche-Lyceum kent vier leergebieden:

- het Leergebied Exact omvat de secties biologie, natuurkunde, scheikunde en wiskunde.
- het Leergebied Moderne Talen omvat de secties Nederlands, Engels, Frans en Duits.
- het Leergebied Mens & Maatschappij omvat de secties aardrijkskunde, geschiedenis, economie en management & organisatie.
- het Leergebied Praktische Sector Oriëntatie bestaat uit de praktijkdocenten Techniek, Zorg & Welzijn, Groen en Handel & Horeca.

Per leergebied zijn er twee coördinatoren, waarvan één verantwoordelijk is voor de bovenbouw en één voor de onderbouw. Daarnaast kent het Nietzsche-Lyceum mentoren die verantwoordelijk zijn voor de leerlingbegeleiding in de onderbouw of bovenbouw. Iedere mentor is verantwoordelijk voor een vaste groep leerlingen. Deze leerlingen zitten in verschillende klassen. De leergebiedcoördinatoren en de mentoren vormen samen het Team Onderbouw of het Team Bovenbouw.

ONDERWIJSONTWIKKELINGEN

Aan het eind van het schooljaar 2012-2013 lag de goede positie van het Nietzsche-Lyceum in de regio onder vuur. Het slagingspercentage is het afgelopen jaar verder gedaald en dit heeft veel negatieve reacties teweeggebracht, met name bij de ouders. Voor het CvB van het Nietzsche-Lyceum was dit aanleiding om bij de start van het nieuwe schooljaar (oktober 2013) een interne analyse uit te laten voeren. De analyse laat zien dat er sprake is van een dalende trend in de resultaten van de bovenbouw. Vier jaar geleden zat het Nietzsche-Lyceum nog bij de 5% scholen met het hoogste gemiddelde CE-cijfer. De afgelopen jaren is het CE steeds een beetje lager geworden, met als dieptepunt de afgelopen examens met een CE-cijfer onder het landelijk gemiddelde. Ook de slagingspercentages zijn gedaald naar 81%. Uit de eigen analyse komt naar voren dat er op de school nog te weinig planmatig wordt gewerkt aan de kwaliteitsverbetering en er te weinig wordt gestuurd op gemaakte afspraken. Er zijn geen duidelijke schoolspecifieke doelen/normen afgesproken in de teams en in de leergebieden. Hierdoor kan de directie niet vroegtijdig signaleren wanneer de prestaties van een team of leergebied achterblijven. Ook is het werken met opbrengsten nog onvoldoende zichtbaar in het onderwijsleerproces en in de cultuur van de school.

DOEL VAN DE SCHOOL

Op basis van de analyse, heeft het CvB besloten dat er in de school meer opbrengstgericht gewerkt moet gaan worden. Opbrengstgericht werken vraagt van de school een meer planmatige aanpak en een analyse van de leerlingresultaten om beter aan te sluiten op de ontwikkeling van de leerling. Om dit te realiseren, worden dit schooljaar in een onderbouw- en een bovenbouwklas de ontwikkelingen van de leerlingen in drie vakken (Wiskunde, Engels en Aardrijkskunde) en in de PSO nauwgezet gevolgd en geanalyseerd. Waar nodig leiden de analyses tot concrete aanpassingen. Daarnaast wordt iedereen in de school betrokken bij de analyse van de schoolbrede resultaten en bij het vaststellen van duidelijke schoolspecifieke doelen en normen. Op de lange termijn (eind schooljaar 2014-2015) wil het CvB dat het CE weer boven het landelijk gemiddelde is en het slagingspercentage weer boven de 90% ligt. Daarnaast verwacht het CvB een betere afstemming om te komen tot goede doorlopende leerlijnen.

UW OPDRACHT

Het schooljaar 2013-2014 ziet het CvB als een ontwikkelingsjaar waarin u met uw collega's werkt aan een meer opbrengstgerichte aanpak. Samen met uw directe collega analyseert u de ontwikkelingen in en rond de school en vertaalt u deze naar concrete doelen voor uw werkgebied.

Waagdamse courant

Nietzsche-Lyceum start met kwaliteitsslag

Jarenlang was het Nietzsche-Lyceum koploper in de regio. Na berichten in deze krant over dalende prestaties, kondigt de school een kwaliteitsslag aan.

Vorig jaar juni berichtten wij over het lage slagingspercentage op het Nietzsche-Lyceum (89%) en de onvrede van ouders en leerlingen. Als reactie hierop heeft de school afgelopen najaar de resultaten uitvoerig geanalyseerd. Uit een vertrouwelijke notitie van het College van Bestuur – waar deze krant de hand op heeft weten te leggen – blijkt dat er meer aan de hand is. Niet alleen de slagingspercentages zijn de afgelopen jaren gedaald (twee jaar geleden was het nog 96%), ook de eindexamencijfers laten de laatste jaren een dalende lijn zien. Tevens constateert het College van Bestuur dat er een groot verschil in aanpak is tussen onderbouw en bovenbouw en er nog te weinig wordt samengewerkt aan een goede doorlopende leerlijn. *“De school scoort nog steeds voldoende naar het oordeel van de Inspectie, maar we willen en kunnen beter”*, aldus de conclusie van het CvB. Om de goede positie in de regio te blijven behouden, komt de school nog deze week met een concreet verbeterplan. *“We hebben nu alle relevante informatie verzameld en gaan deze samen zeer nauwgezet analyseren zodat we de juiste keuzes maken voor het komende schooljaar.”*

Ouders ontevreden over begeleiding

Ouders beklagen zich over de kwaliteit van de begeleiding van hun kinderen door scholen in het voortgezet onderwijs Een reactie van het Nietzsche-Lyceum.

Recent onderzoek laat zien dat veel ouders ontevreden zijn over de begeleiding die hun kind krijgt op school. Ook bij het Nietzsche-Lyceum hebben diverse ouders hun zorgen geuit. Ze zijn vooral geschrokken door het lage slagingspercentage van

afgelopen schooljaar. *“Mijn kind presteerde altijd goed, maar heeft nu in de bovenbouw toch een leerachterstand. Wij hebben de school gevraagd om extra ondersteuning, maar hebben daar tot nu toe niets van gemerkt. We zijn bang dat ze straks gaat zakken”*, aldus een bezorgde ouder. Het recente tevredenheidsonderzoek onder ouders en leerlingen van het Nietzsche-Lyceum laat zien dat men vooral ontevreden is over de inzet van extra begeleiding bij leer- of gedragsproblematiek. De docenten houden volgens de leerlingen ook onvoldoende rekening met wat ze wel en niet kunnen. In ons katern leest u meer over de resultaten van het tevredenheidsonderzoek.

KATERN

Highlights Tevredenheidsonderzoek ouders & leerlingen

- De school staat nog steeds goed bekend.
- Ouders oordelen positiever dan leerlingen.
- De school scoort zowel bij ouders als leerlingen in de benchmark slecht op de onderdelen schoolklimaat en onderwijsleerproces.
- Leerlingen voelen zich niet altijd prettig en veilig op school.
- Leerlingen vinden dat ze onvoldoende worden uitgedaagd om hun best te doen op school.
- Volgens de ouders beschikt de school over te weinig goede en vakbekwame docenten.

Moeizame overgang tussen onderwijssoorten

Uit een vertrouwelijk rapport van de Onderwijsinspectie blijkt dat veel brugklassers het moeilijk hebben met de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs. Dit heeft consequenties voor het onderbouwrendement.

Het onderbouwrendement is een van de vier elementen waarop de Inspectie de opbrengsten van scholen beoordeelt. Hoofdinspecteur Giel Jansen stelt: *“Om het rendement van de onderbouw te bepalen stellen we vast of leerlingen studievertraging oplopen doordat ze blijven zitten en of leerlingen beter of slechter presteren dan het basisschooladvies.”* Uit onderzoek van het CPS blijkt dat scholen nauwelijks kijken naar hun onderbouwrendement. *“Scholen zouden er goed aan doen hun eigen onderbouwrendement te voorspellen en hierop te sturen. Ze kunnen daarmee de kwaliteit van hun onderwijs en de prestaties van leerlingen positief bevorderen”*, aldus Janneke Zijlstra, onderzoekster bij CPS.

Navraag bij het Nietzsche-Lyceum leert dat ook hier problemen zijn in de overgang van basis naar voortgezet onderwijs. Een directeur van een basisschool stelt: *“Het is moeilijk om de overgang naar het voortgezet onderwijs soepel te laten verlopen. Wij dagen kinderen uit om zichzelf te ontwikkelen en bieden ondersteuning op maat. In het voortgezet onderwijs krijgt elk kind hetzelfde onderwijs en wordt minder ingespeeld op de specifieke behoeften van elk kind”*. Een veelgehoorde reactie van docenten in het voortgezet onderwijs is dat de verwijzing van de basisscholen niet deugt. Echter, er zijn ook docenten die het verhaal van de basisschool onderschrijven. Een docent uit de bovenbouw van het Nietzsche-Lyceum die anoniem wil blijven, zegt dat de onderbouw te kort schiet. *“Als leerlingen van de basisschool komen, kunnen ze heel zelfstandig werken. Maar door onze onderwijsaanpak in de onderbouw leren ze dat af. Dit leidt tot problemen in de bovenbouw, omdat je daar juist weer heel zelfstandig moet kunnen werken en plannen.”*

Colofon

Ontwikkelaars:

 IVA onderwijs

Irma van der Neut, Adviseur / Onderzoeker

Paula Willemse, Adviseur / Onderzoeker

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Tamara van Schilt-Mol, Associate Lector Toetsen en Beoordelen

 Penna
Onderwijs Adviseurs

Juliette Vermaas, Onderzoeker / Adviseur en Expert OGW

Ontwerp en uitvoering: **Concreat**, Utrecht